

בבית המשפט העליון

רע"פ 604/10

בפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש: עו"ד יעקב לביא

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 20.10.2009 בעפ"א 8163/09 שנית על ידי כבוד השופטת ע' סלומון-צ'רניאק

בשם המבקש: בעצמו

בשם המשיבה: עו"ד יעל שרף

החלטה

לפניי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (עפ"א 8163/09 כבוד השופטת ע' סלומון-צ'רניאק) מיום 20.10.2009 בו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים בתל אביב (ח 670061/89, כבוד השופט א' גולדין).

כנגד המבקש הוגש כתב אישום בגין חניית רכב במקום בו אסורה חניה על פי תמרור המתיר חניה לפריקה וטעינה בלבד ועל פי הנטען הרכב החנה שלא לצורך פריקה וטעינה מיידת ובלתי פוסקת, וזאת בניגוד לסעיף 6(א)(2) לחוק עזר לעיריית תל אביב-יפו (העמדת רכב וחנייתו), התשמ"ד-1983. לא הייתה מחלוקת בין הצדדים כי המבקש החנה את רכבו במקום הנטען בכתב האישום, וכי הוא לא פרק וטען סחורה. השאלה שעמדה להכרעה היא האם למבקש, אשר נושא תו נכה, מותר היה לחנות במקום האמור בהתאם לחוק חניה לנכים, תשנ"ד-1993 (להלן: חוק חניה לנכים). בית המשפט לעניינים מקומיים קבע כי המבקש לא הצליח להוכיח את המוטל עליו על פי

הקבוע בסעיף 2 לחוק חניה לנכים ועל כן לא עומדת לו טענת הגנה כנגד הנטען בכתב האישום. עוד נקבע כי המבקש, אמנם נכה, אולם אין אנו עוסקים בנכה שלא יכול כלל ללכת, והראיה כי הוא החנה ברחוב הרצל מס' 11 והלך לרחוב אחד העם. על המבקש הוטל קנס בסך 350 ש"ח.

המבקש ערער על פסק הדין בפני בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. ביום 20.10.2009 ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי בגדרו נדחה הערעור. נקבע כי בית המשפט לעניינים מקומיים קבע כממצא עובדתי כי המבקש לא הוכיח את המוטל עליו על פי חוק חניה לנכים, קרי, הוא לא חיפש מקום חניה אלטרנטיבי, ובזמן החניה הוא הפריע לתנועה. על כן, ולאחר עיון בחומר הראיות החליט בית המשפט המחוזי שלא להתערב בפסק דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים.

מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי, בגדרה טוען המבקש כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר דחה את ערעורו. לטענתו בקשה זו מעוררת שאלות פרשניות קשות בכל הקשור לחוק חניה לנכים הראויות להתברר בבית משפט זה, וכן שאלה עקרונית באשר ליכולתו של נאשם לתקן ולהבהיר את הודאתו שניתנה לאחר הקראת כתב האישום. לטענתו הפרשנות שנתנו הערכאות הקודמות לחוק חניה לנכים מוחקות אותו הלכה למעשה מספר החוקים, שכן נקבע, לטענתו, כי כל חניה של נכה שאינה לפריקה וטעינה במקום המיועד לכך, הינה אסורה. כמו כן, לטענתו ניתנה עדיפות שאינה ראויה לאינטרסים של הסוחרים, על פני האינטרס של ציבור הנכים, ואין להשלים עם איזון שגוי זה. בנוסף הוא טוען כי אין פרשנות מוסמכת למושג "הפרעה ממשית" לתנועה הנזכר בחוק חניה לנכים ויש מקום שבית משפט זה ייתן פרשנות ראויה למושג זה, בהתאם לתכלית החוק. עוד הוא טוען כי בית המשפט המחוזי הסיק מסקנות שאינן נכונות, ואף אסורות, מאמירותיו בבית המשפט לעניינים מקומיים.

המשיבה טוענת כי בקשה זו לא מעוררת כל סוגיה עקרונית המצדיקה מתן רשות ערעור לבית משפט זה. לגופו של עניין טוענת המשיבה כי נקבע כממצא עובדתי שהמבקש לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח את התנאים הקבועים בסעיף 2 לחוק חניה לנכים, ועל כן אין מקום לבחון את הסוגיות העקרוניות להן טוען המבקש.

לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור, בתגובת המשיבה ובפסק הדין של הערכאות הקודמות נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות.

הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם כן עולה מבין טענות הצדדים טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית, החורגת מעניינם הפרטי (ראו 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)(להלן: חניון חיפה)). בענייננו, חרף טענות המבקש, הרי שבקשת רשות הערעור איננה מעוררת כל שאלה משפטית עקרונית שכזו והמבקש לא הצביע על כל עילה אחרת המצדיקה דיון "בגלגול שלישי", בהתאם להלכת חניון חיפה. מסיבה זו בלבד, דין הבקשה להידחות.

מעבר לנדרש יוער, כי אף לגופה דין הבקשה להידחות. מובן כי קיימת חשיבות עליונה לאפשר נגישות מלאה לציבור לנכים לכל מקום אשר הם חפצים להגיע אליו ברכבם, וזו מטרתו העיקרית של חוק חניה לנכים. את עקרון הנגישות של ציבור הנכים יש ליישם ברוח הקבוע בסעיפים 1, ו- 2 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח – 1998:

1. זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ומחויבותה של החברה בישראל לזכויות אלה, מושתתות על ההכרה בעקרון השוויון, על ההכרה בערך האדם שנברא בצלם ועל עקרון כבוד הבריות.	עקרון יסוד
2. חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו.	מטרה

ביטוי משמעותי לחשיבותו של עקרון הנגישות ניתן בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 2), תשס"ה- 2005. ביטוי משמעותי נוסף, למחויבותה של מדינת ישראל לציבור הנכים ולנגישותם, הוא חתימה על אמנת האו"ם בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות מיום 13.12.2006 (Convention on the Rights of Persons with Disabilities, 2006) הקובעת:

"Recognizing the importance of accessibility to the physical, social, economic and cultural environment, to health and education and to information and communication, in enabling

persons with disabilities to fully enjoy all human rights and fundamental freedoms”

ובהמשך בסעיף 9 לאמנה מפורט כיצד יש להגשים הלכה למעשה את עקרון ה-
accessibility. גישה זו, המכירה בחשיבותו של עקרון הנגישות על כל משמעויותיו,
צריכה לעבור מן ההלכה ודפי החוק והאמנה על חיי המעשה. אל חיי הנכים בכל יום
ויום ובכל רגע הנתון, שכן אנו לוקחים את זכויותיהם של הנכים ברצינות. על מערכת
אכיפת החוק, החל מפקחי החניה והשוטרים וכלה בבתי המשפט, לתת ידה למען
מימוש זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ברוח עקרונות כבוד האדם וחירותו.

עם זאת, ידוע הוא כי כל זכות וכל אינטרס אינם מוגנים כדי מלוא היקפם
ואינם מוגשמים במלוא היקפם. ניתן להטיל מגבלות על מימושם של זכויות
ואינטרסים, חשובים ככל שיהיו. הזכויות הן אפוא יחסיות. האינטרסים הם אפוא
יחסיים. חשוב כי נזכור שזכויות האדם הם גם הזכויות של פרט בחברה מאורגנת.
”רובינזון קרוזו אינו זקוק לזכויות אדם. הצורך לחיות חיי חברה מעניק כוח לחברה
המאורגנת להגביל את חופש הרצון של הפרט. מתקיים אפוא ריסון רצונו של הפרט כדי
לאפשר לכלל להגשים את מטרותיו הראויות” (אהרן ברק פרשנות במשפט כרך שלישי
פרשנות חוקתית 361, 369 (1994)). ראו גם בג”ץ 7348/07 המלט נ’ משרד הפנים, פס’
10 לפסק הדין (טרם פורסם, 5.1.2010)). סעיפים 2 ו-3 לחוק חניה לנכים מבטאים איזון
בין ההגנה על זכותו של נכה לחניה נגישה לבין האינטרס הציבורי שבשמירה על הסדר
הציבורי בכבישים ובמדרכות. על כן קובע סעיף 2 תנאים מצטברים שרק בהתקיימם
רשאי נכה להחנות את רכבו במקום שאין החניה מותרת בו ואלו הם התנאים: כי
”בסמוך למקום האמור אין מקום חניה מוסדר לנכים או שהוא לא היה פנוי בזמן
החניה” (סעיף 2(א)(1) שלחוק); כי “בסמוך למקום האמור לא מצוי מקום אחר
שהחניה בו מותרת או שהוא לא היה פנוי בזמן החניה” (סעיף 2(א)(2) שלחוק); כי
”החניה נעשית באופן שאין בה סיכון לעוברי דרך ואין היא מונעת מעבר חופשי
להולכי רגל, לעגלות ילדים או לעגלות נכים” (סעיף 2(א)(3) שלחוק); וכי “החניה
אינה גורמת להפרעה ממשית לתנועה” (סעיף 2(א)(4) שלחוק). בהמשך סעיף 3 קובע
מגבלות נוספות על חניית נכים.

חרף טענותיו של המבקש, אין בבקשה זו, על בסיס התשתית העובדתית
שנקבעה, כל שאלה עקרונית לגבי פרשנות חוק חניה לנכים, שכן נקבע כממצא עובדתי
שהמבקש לא הצליח להוכיח את התנאים הקבועים בסעיף 2 לחוק חניה לנכים. כך

לדוגמא נקבע כי המבקש לא חיפש מקומות חניה פנויים, ולא הוכח כי כל מקומות החניה האפשריים היו תפוסים באותה עת. על כן ממילא לא עורר המבקש כל ספק שהוא באשר לקיומה של ה"הגנה" שהוא טוען לזכותו (ראו רע"פ 7156/03 פוקס נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 10.8.2003)). לא מצאתי בטיעוניו של המבקש כל בסיס להתערבות בקביעותיו העובדתיות של בית המשפט לעניינים מקומיים, אשר אושרו על ידי בית המשפט המחוזי, וזאת גם לאור ההלכה המושרשת, כי בית משפט שלערעור אינו מתערב בממצאים עובדתיים שקבעה הערכאה הדיונית, זאת במיוחד כאשר מדובר בבקשת רשות ערעור, אלא במקרים חריגים ביותר (ראו ע"פ 2485/00 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 918, 924 (2001); ע"א 8566/06 אמריקור שירותי ניהול וייעוץ (1987) בע"מ נ' מליבו ישראל בע"מ, פס' 28 לפסק הדין (טרם פורסם, 8.11.2009)).

בשולי הדברים אוסיף, כי לו התשתית העובדתית בתיק זה הייתה שונה, והיה בידי המבקש להוכיח את המוטל עליו על פי החוק, או לפחות חלק מהתנאים שצוינו קודם לכן, ייתכן והיה מקום לבחון את היחס בין תמרור טעינה ופריקה לבין חוק חניה לנכים, אולם אין צורך להיזקק לבחינה זו שכן כאמור המבקש לא עמד בנטל ההוכחה המוטל עליו.

סוף דבר, הבקשה נדחת.

ניתנה היום, כ"ו באייר תש"ע (10.5.2010).

ש ו פ ט